

K2

HISTORIE
NEDOBYTNÉ
HORY

Alessandro Boscarino

K2

HISTORIE
NEDOBÝTNÉ
HORY

K2

HISTORIE NEDOBYTNÉ HORY

Alessandro Boscarino

Přeloženo z italského originálu **K2: STORIA della MONTAGNA IMPOSSIBILE** vydaného v roce 2018 nakladatelstvím Rizzoli Lizard, které je součástí Mondadori Libri S.p.A., Milán, Itálie.

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 601
jako svou 8704. publikaci

Překlad Pavla Přívozníková
Odpovědný redaktor Martin Jun
Jazyková korektura Ondřej Kučera
Grafická úprava a sazba Karolína Bendová

Počet stran 80
První vydání, Praha 2023
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

Copyright © 2018 Mondadori Libri S.p.A.
Originally published by Rizzoli Lizard, Milano, Italy

Czech translation © 2023 Grada Publishing, a.s.
This edition is published by arrangement with Mondadori Libri S.p.A., Via Mondadori, 1,
20054 Segrate, Milan, Italy. All rights reserved

ISBN 978-80-271-7104-0 (pdf)
ISBN 978-80-271-5000-7 (print)

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ČESKÁ STOPA NA K2

— Předmluva k českému vydání

Právě otvíráte knihu o historii dobývání K2, která vznikla v Itálii především jako pocta „italské hoře“. Přesto právě tento vrchol nese nesmazatelnou českou stopu, kterou je nezbytné zdůraznit. Turnovský horolezec Josef Rakoncaj byl první na světě, kdo obávanou horu (výstup nepřezije zhruba každý pátý člověk) pokořil hned dvakrát, a navíc bez kyslíkového přístroje.

Při svém prvním výstupu se připojil k italské výpravě, která horu zdolávala tzv. japonskou cestou přes severní pilíř, a jeho druhem pro vrcholový útok byl Agnostino Da Polenza. Poslední minuty Rakoncaj popsal takto:

„Agnostino kráčel jako Golem, ale zřetelně zpomalil... Zíral jsem na neskutečné panoráma se skupinou Gašerbrumů vlevo dole... Jdeme, jdeme a jdeme. Agnostino se bezradně ohlíží. Potom párkrát šlápne směrem k pákistánskému úbočí a vtom zjistí, že stěna se svažuje... Je 31. července 1983, 20 hodin a 45 minut! Stojíme na vrcholu druhé nejvyšší hory světa!“

Rakoncaj se do historie výpravy zapsal jako obětavý a silný člen skupiny. Sám vyrazil budovat druhý výškový tábor, když nastalo nenadále okno lepšího počasí. V momentě nouze sestoupil pro kyslíkovou bombu, která možná zachránila život jednomu z italských členů výpravy, trpícímu výškovou nemocí. Jeho dalším husarským kouskem bylo, že až na vrchol hory vynesl filmovou kameru. Pořídil tak unikátní dobové záběry.

Rakoncaj s Polenzou navíc při výstupu bivakovali asi 50 metrů pod vrcholem. Poučení příběhem japonské výpravy, která vystoupila na vrchol, ale při sestupu se jeden z nich zřítíl, protože sestupovali ve tmě, zvolili svérázné bezpečnostní opatření. Schválně si s sebou nevzali čelovky, aby je noční sestup nelákal. Strávili tak noc ve výšce 8550 metrů. Stali se tak druhou dvojicí na světě, která přežila bivak v podobných podmínkách.

Rok 1983 se i díky tomu stal počátečním rokem „zlaté dekády“ československého výškového horolezectví.

Teprve o 24 let později, 20. července 2007 v 16:45 pákistánského času vystoupil na vrchol K2 další Čech, Libor Uher. Podařilo se mu to jako jedinému z expedice devíti českých horolezců. Do deníku si později zapsal: „... až po

chvilce si připouštím, že stojím na vrcholu K2. Já, automechanik z Frýdku-Místku.“ A dodal: „Tak se mi třásla brada, že jsem se styděl říct Američanům, aby mě vyfotili.“

Třetím Čechem, který stanul na K2, byl v roce 2012 bývalý pražský primátor Pavel Bém. Vystoupil na vrchol bez použití kyslíku se slovenským horským vůdcem Peterem Hámorem. Pokusili se o náročnou cestu Česenovým pilířem, nakonec však, kvůli častým lavinám, zvolili nejfrekventovanější cestu Abruzziho pilířem.

Na pátý pokus vystoupil na vrchol Abruzziho pilířem horolezec Radek Jaroš. V roce 2014 se tak stal 15. člověkem na světě, který zdolal všech čtrnáct osmitisícovek bez použití kyslíku. Mezi Čechy byl první. Spolu s ním vystoupil na vrchol i Honza „Tráva“ Trávníček.

První Češkou na K2 se s velkou mediální publicitou stala v roce 2019 Klára Kolouchová. Šlo o její třetí pokus od roku 2016. Poprvé ji zastavila lavina, která smetla vybavení a zásoby, v roce 2018 ji k návratu přiměly zdravotní potíže. Na vrchol vystoupila s kyslíkovým přístrojem a expedičním způsobem po připravené cestě. Velkou roli v jejím úspěchu sehrál nepálský horolezec Nirmal Purja, který se u K2 ocitl během svého projektu zdolat všech 14 osmitisícových vrcholů během sedmi měsíců, kterým překonal předchozí rekord, kdy na to bylo potřeba víc než 7 let.

V roce 2022 se o samostatný výstup pokusil Pražák Honza Matiašek. Dolů přinesl zprávy o rostoucím množství nepořádku v postupových kempech a odhodlání se na horu vrátit. Dnešní stav hory má k neposkrvnělosti, kterou při svém výstupu zakoušel Josef Rakoncaj, hodně daleko. Matiašek se v horách pohybuje sám a chodí většinou nejsnazší „normální cestou“. Zdokumentoval tak trsy polorozpadlých fixních lan, ze kterých musel volit to, jemuž svěří svůj život.

V letech 2015, 2018, 2019, 2022 a 2023 se o vrchol „Čhogori“ (tedy „Velké hory“ v jazyce Balti) pokoušel i beskydský horolezec Marek Novotný. V roce 2019, kdy se na K2 vypravil s parťáky Tomášem Petrečkem a Pavolem Luptákem, otáčel svou cestu 300 metrů pod vrcholem. Na hoře panovaly extrémní sněhové podmínky. Při tomto pokusu přespával v blízkosti Butylky, strmého úseku pod

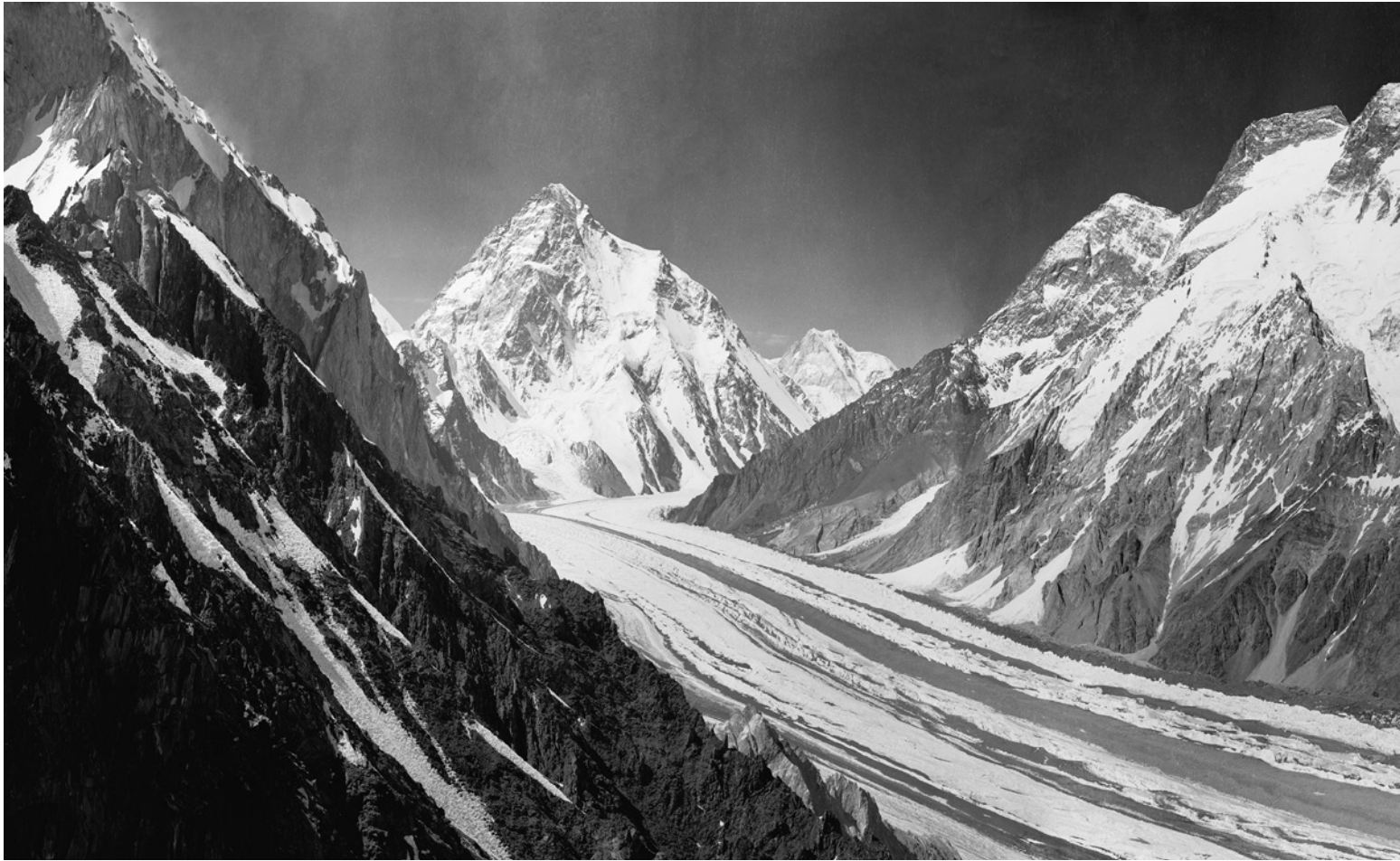
dvěma ledovými seraky. V rozhovorech po návratu popisoval, že v klíčové pasáži bojovali spolu s dalšími horolezci o pouhých 300 metrů celých 11 hodin. Množství sněhu bylo tak velké, že svůj zážitek popisoval spíš jako „plavání ve sněhu“ než lezení.

Na K2 se vrátil po páté v roce 2023 znovu společně s Pavlem Luptákem a nově s Ondřejem Hlásným. Opět se pokusili o výstup Česenovým pilířem. Situaci výpravy zkomplikovala lavina, která strhla skupině zásoby i vybavení. To se jim ale překvapivě podařilo velmi rychle nahradit a další z pokusů o dobytí „nejobtížnější z osmitisícovek“ mohl pokračovat. Ani při této výpravě se však nepodařilo dosáhnout vrcholu. Jedním z nejsilnějších zážitků zůstalo, mimo extrémních lezeckých podmínek, narůstající množství komerčních výstupů. Trojice horolezců při sestupu z Česenova pilíře na chvíli zvažovala, zda se nepokusit zapsat mezi pokořitele hory nejschůdnější cestou. Na tradiční Abruzziho pilíř však čekala fronta 180 turistů. Jedna z komerčních klientek jim bez obav věnovala své dva úplně nové cepíny s vysvětlením, že je na cestu vzhůru stejně nebude potřebovat, stačí jí přece jümar (prostředek používaný při výstupu po fixním laně).

Je evidentní, že přes neustále rostoucí komercializaci horolezectví, nové posouvání hranic nemožného (aktuální rekord zdolání všech 14 osmitisícovek je pouhých 92 dní) i časté využití podpory kyslíkových přístrojů nebo najatého týmu šerpů připravujícího cestu, zůstává dobytí K2 obtížným úkolem pro jakéhokoliv horolezce. O co těžší to měl Josef Rakoncaj ve vlněném oblečení bez všech vymožeností moderních technologií, o to krásnější to bylo na liduprázdňích stěnách skalnatých obrů, když objevoval dosud nezdolané cesty.

Pojďme se nyní podívat do ještě dávnější minulosti na skutečné pionýry horolezectví, kteří postupně odkrývali možnou cestu na druhou nejvyšší horu světa a doslova krok za krokem se přibližovali k jejímu „nedobytnému“ vrcholu.

Jana Římanová

1.	OSM TISÍC Výzva obrům Země	S. 9
2.	K2: OSAMĚLÝ OBR Strážná věž Himálaje	S. 12
3.	PŮVOD JEDNOHO JMÉNA K1 a K2	S. 16
4.	INDIE A PÁKISTÁN Pohraniční války	S. 18
5.	HLUBOKO V KAŠMÍRU Dlouhý pochod	S. 22
6.	LEDOVEC BALTORO Na hřbetě dinosaura	S. 26
7.	VĚVODA A ŠELMA Crowley, Eckenstein a Amadeus Savojský	S. 34

	8. VZHŮRU NA VRCHOL Expedice z let 1938 až 1954	S. 40
	9. ABRUZZIHO PILÍŘ Cesta k vrcholu	S. 42
	1938 10. HOŠI Z HARVARDU První americká expedice	S. 47
	1939 11. ANI SVATÍ, ANI HŘÍŠNÍCI Druhá americká expedice	S. 53
	12. V ZÓNĚ SMRTI Přežití ve vysoké nadmořské výšce	S. 58
	1953 13. BRATŘI NA LANĚ Třetí americká expedice	S. 61
	1954 14. ROK DOBYTÍ Vítězné italské tažení	S. 67
	15. STÍNY NAD HOROU Zákulisí jednoho dobytí	S. 74

— „Vysoké hory mají hodnotu lidí, kteří na ně vystupují, bez nich by nebyly ničím jiným než haldou kamení.“

Walter Bonatti
Horolezec

Panoramatická fotografie, kterou pořídil Vittorio Sella během expedice vévody abruzskeho v roce 1909. Sbíhají se na ní ledovce Baltoro a Godwin-Austen. Zleva doprava: K2 a hned vedle Skjang Kangrí, Broad Peak a masiv Gašerbrum s jasně viditelnou, třpytící se stěnou Gašerbrum IV, Baltoro Kangrí, Cogolisa, Mitre Peak (v popředí, nad souběhem ledovců) a masiv Mašerbrum (v pozadí). (VITTORIO SELLA ©FONDAZIONE SELLA ONLUS, BIELLA)

Když Marco Polo roku 1271 dospěl na konec své cesty z Benátek do Číny, neuvědomil si, že právě minul největší horskou soustavu světa: Himálaj, více než 2200 kilometrů horských reliéfů tyčících se nad údolími řek Brahmaputra a Indus a rozkládajících se na ploše v šíři od 250 do 350 kilometrů.

Teprve o tři sta padesát let později, v roce 1624, se portugalskému misionáři Antóniu de Andrademu podařilo projít skrz naskrz himálajským pohorím a stát se tak prvním Evropanem, který na vlastní oči spatřil vrcholky hor, jak se téměř dotýkají nebe.

Na hřebetech těchto velikánů se střídali kartografové, horolezci a dobrodruhové. Někteří se snažili zmapovat dosud nepoznané kouty

světa, jiní se opájeli vědomím, že budou prvními, jejichž nohy spočinou na těchto nedotčených vrcholech.

Ale jednou z těchto hor byli posedlí horolezci z celého světa, a právě s ní je Itálie spojená zvláštním poutem: s K2, jejíž nadmořskou výšku 8611 metrů předčí pouze Everest.

V této knize jsme chtěli – prostřednictvím map, fotografií, ilustrací a dobových zpráv – zrekonstruovat dlouhou řadu studií, výprav i expedicí na hranici možného, které bylo k poznání K2 třeba vykonat a které si vyžádaly mnoho finančních prostředků i značný počet obětí na lidských životech. Kdo první stanul na jejím vytouženém vrcholu, nemohl přehlížet dlouhou řadu těch, kteří se o to pokusili před ním.

Protože kdokoli, kdo kdy dobyl nějakou osmitisícovku, ví, že by to nikdy nedokázal bez rad svých předchůdců, bez jejich nezbytných zkušeností, bez jejich důležitých neúspěchů.

Velké příběhy horolezectví nejsou nikdy vítězstvím jednotlivce. Vyprávějí o lidech, kteří dokázali vykonat neobyčejné věci, jelikož si vzali k srdci vzácné rady těch, kteří za svá pochybení draze zaplatili.

A dobytí K2 je dobrodružství, jež lépe než kterékoli jiné dává tomuto ponaučení konkrétní rozměry.